

กวค.37.....ฉบับที่ : ๕๖๒๑๖/๖๗
วันที่ 14 มิถุนายน ๒๕๖๗ 14 มิ.ค. 2567 เวลา 16.45 น.
เวลา17.๐๐.....

ที่ นร ๑๑๐๔/๒๖๓๑

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ผลการประชุม Bridging The Gap : Thailand's Path to Inclusive Prosperity

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๖๕

ด้วย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ขอเสนอเรื่อง ผลการประชุม Bridging The Gap : Thailand's Path to Inclusive Prosperity เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ โรงแรมรอยัลปรีนเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเสนอคณะกรรมการแล้ว ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

การประชุม Bridging The Gap : Thailand's Path to Inclusive Prosperity มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๖๕ โดย สศช. และรายงานการลดช่องว่าง : ความเหลื่อมล้ำและการจ้างงานในประเทศไทย โดยธนาคารโลก เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ (๒) ซึ่งเข้าข่ายที่จะเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ไม่มี

๓.สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี ๒๕๖๕ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) สถานการณ์ความยากจนในปี ๒๕๖๕ ปรับตัวดีขึ้น โดยมีจำนวนคนจนทั้งสิ้น ๓.๗๙ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนคนจนร้อยละ ๕.๔๓ ลดลงจากร้อยละ ๖.๓๒ ในปีก่อนหน้า ภาคใต้มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุด อยู่ที่ร้อยละ ๙.๓๐ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนคนจนมากที่สุดคือ ๑.๔๓ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗.๘๑ หากพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดคือ แม่ฮ่องสอน (ร้อยละ ๒๔.๖๔) รองลงมาคือ ปัตตานี (ร้อยละ ๒๔.๒๓) ตาก (ร้อยละ ๒๑.๗๓) นราธิวาส (ร้อยละ ๑๙.๒๕) และกาฬสินธุ์ (ร้อยละ ๑๘.๒๖)

/๒) สถานการณ์...

๒) สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำโดยรวมปรับตัวดีขึ้น แนวโน้มความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดยในปี ๒๕๖๕ ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลงมาอยู่ที่ ๐.๓๔๓ และช่องว่างรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคระหว่างกลุ่ม Decile ๑๐ และ Decile ๑ ลดลงมาอยู่ที่ ๘.๒ เท่า ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยอัตราการเข้าเรียนสุทธิตะดับปริญญาตรี (รวม ปวส.) มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Decile ๑๐ และ Decile ๑ เพิ่มขึ้นจาก ๕.๘ เท่า ในปี ๒๕๖๔ เป็น ๘.๑ เท่า ในปี ๒๕๖๕ ด้านคุณภาพการศึกษา มีความเหลื่อมล้ำระหว่างสังกัดโรงเรียน ขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง และภูมิภาค ส่วนการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ ครอบคลุมประชากรร้อยละ ๙๙.๕๖ แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพบริการที่เป็นผลจากการกระจุกตัวของบุคลากรทางการแพทย์ และเครื่องมือทางการแพทย์ในเมืองหลวงและเมืองใหญ่

๓) **ข้อค้นพบสำคัญ** (๑) ความสัมพันธ์ระหว่างการเบิกจ่ายงบประมาณต่อหัวภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และสัดส่วนคนจนในแต่ละจังหวัดค่อนข้างมีทิศทางที่ดี โดยจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงจะได้รับการจัดสรรงบประมาณต่อหัวที่สูงเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการยังไม่เกิดการกระจายทรัพยากรเพื่อลดช่องว่างระหว่างพื้นที่อย่างเหมาะสม ส่วนหนึ่งเพราะหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณไม่ได้ให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ด้านความยากจนเท่าที่ควร แต่เน้นการส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามศักยภาพและบริบทในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก (๒) การใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐยังไม่สามารถลดความยากจนและเสริมสร้างความเท่าเทียมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายประจำ (๓) ความเหลื่อมล้ำของโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาระหว่างพื้นที่ ขนาดโรงเรียน และสังกัดยังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข (๔) ด้านสาธารณสุขยังมีความเหลื่อมล้ำจากปัจจัยทางด้านการกระจุกตัวของบุคลากรทางการแพทย์ในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ (๕) สวัสดิการสังคมครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่มและดำเนินการอย่างแยกส่วน (Fragmentation) ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องรับภาระมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและจัดสรรสวัสดิการไม่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่รายได้ของภาครัฐกลับทรงตัวตลอดช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (๖) ระบบข้อมูลด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำของภาครัฐยังขาดฐานข้อมูลประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม และ (๗) หน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลกระทบของมาตรการ/โครงการสวัสดิการสังคมเท่าที่ควร

๔) **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ได้แก่ (๑) นโยบายการจัดสรรงบประมาณควรทบทวนแนวทางการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำอย่างเหมาะสม (๒) นโยบายการคลัง ควรเพิ่มประสิทธิภาพนโยบายการคลัง โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การขยายฐานภาษี การผลักดันทุกคนเข้าระบบภาษี และทบทวนมาตรการรายจ่ายภาษีอย่างเหมาะสมและเป็นไปเพื่อลดช่องว่างระหว่างคนในสังคม (๓) นโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพ ควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และพัฒนานโยบายลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ควบคู่ไปกับการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (๔) นโยบายด้านสาธารณสุข ควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านสุขภาพเพื่อวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพ และสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกองทุนในระบบประกันสุขภาพให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน และ (๕) นโยบายด้านสวัสดิการ ควรเชื่อมโยงข้อมูลสวัสดิการกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ และประเมินผลกระทบมาตรการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อนำมาออกแบบนโยบายให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

๓.๒ รายงานการลดช่องว่าง : ความเหลื่อมล้ำและการจ้างงานในประเทศไทย
โดยธนาคารโลก สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) **ความก้าวหน้าในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย**
ในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา พบว่า ในช่วง ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยค่อนข้างประสบความสำเร็จในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยความเหลื่อมล้ำลดลงอย่างรวดเร็วในทศวรรษที่ ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒) และเริ่มชะลอตัวตั้งแต่ว่าปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาทุนมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับสูง และติดอยู่ในอันดับที่ ๑๓ ของประเทศที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุดจาก ๖๓ ประเทศ และเป็นอันดับ ๑ ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบข้อมูลการทำงานของคนระหว่างปี ๒๕๔๔ และ ๒๕๖๕ พบว่า สัดส่วนคนทำงานที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง ขณะที่สัดส่วนคนทำงานที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมลดลง แต่การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเพิ่มขึ้น

๒) **สาเหตุเชิงโครงสร้าง (Structural Causes) ของความเหลื่อมล้ำ**
ประกอบด้วย (๑) ความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กและส่งผลสืบเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต โดยช่วงวัยเด็กต้องเผชิญกับปัญหาการเจริญเติบโตไม่เหมาะสม อาทิ ภาวะแคระแกร็น ภาวะน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และครัวเรือนที่มารดามีระดับการศึกษาต่ำ ช่วงวัยเรียน เด็กอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี ในครัวเรือนยากจนร้อยละ ๑๘ หลุดออกจากระบบการศึกษา และร้อยละ ๒๘ เข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์ช่วงวัยทำงาน สะท้อนจากความแตกต่างของโอกาสการทำงานและระดับรายได้ที่ส่งผ่านความยากจนไปยังรุ่นต่อไป (๒) ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ยังคงอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนคนจนอยู่ในระดับต่ำที่สุด ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวสูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีสัดส่วนคนจนอยู่ในระดับสูงที่สุดถึง ๖ เท่า (๓) ความเหลื่อมล้ำในด้านอาชีพและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ โดยผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาค่อนข้างมีรายได้สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างชัดเจน รวมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มาจากครัวเรือนที่มีเศรษฐฐานะดีกว่าได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพดีกว่า และเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่า และ (๔) ความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศในตลาดแรงงานอยู่ในระดับสูง แม้ผู้หญิงจะสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่าผู้ชายแต่กลับมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานน้อยกว่า และผู้ชายที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มจะได้รับค่าตอบแทนสูงขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าผู้หญิงที่สำเร็จการศึกษาในระดับเดียวกัน

๓) **โอกาสและความท้าทายในอนาคต : การฟื้นฟูหลังวิกฤต COVID-19**
ดังนี้ (๑) ครัวเรือนยากจนที่สุดมีรายจ่ายเพื่อการบริโภคอาหารลดลงอย่างมาก ซึ่งอาจส่งผลให้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการและพัฒนาการล่าช้าของเด็กในครัวเรือนยากจนทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น อีกทั้งวิกฤต COVID-19 ส่งผลให้หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนครัวเรือนที่เป็นหนี้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔๕ ในปี ๒๕๖๒ เป็นร้อยละ ๕๒ ในปี ๒๕๖๔ (๒) สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้นในทุกกลุ่มรายได้ โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเกษตรในกลุ่มครัวเรือนยากจน (๓) ครัวเรือนเกษตรในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงประสบปัญหาความยากจนในระดับสูง (๔) ในช่วงวิกฤต COVID-19 ส่งผลให้แรงงานที่มีวุฒิการศึกษาต่ำเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคเกษตรกรรมมากขึ้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัลและระบบอัตโนมัติจะผลักดันแรงงานทักษะปานกลางซึ่งทำงานที่ใช้ทักษะทำซ้ำเป็นประจำ (Middle Skilled Routine) อาทิ งานควบคุมเครื่องจักรงานขับรถแท็กซี่ ต้องผันตัวไปทำงานที่ใช้ทักษะต่ำอย่างไม่มีทางเลือก (๕) การสูญเสียการเรียนรู้ (Learning Loss) ที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤต COVID-19 อาจส่งผลกระทบต่อการสะสมทุนมนุษย์ และเด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่มีเศรษฐฐานะต่ำกว่ามีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบมากกว่าเด็กที่อยู่ในครัวเรือนที่มีเศรษฐฐานะสูงกว่า

โดยคาดการณ์ว่า วิกฤต COVID-19 ส่งผลให้เด็กประสบกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยเฉลี่ย ๑.๒ ปี ซึ่งในกลุ่มครัวเรือนยากจนที่สุดอาจเผชิญผลกระทบรุนแรงมากกว่า

๓.๓ มุมมองปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากสถาบันการศึกษา โดยเป็นการนำเสนอมุมมองสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยโดยผ่านตัวแทน นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งการฉายภาพความยากจนและความเหลื่อมล้ำในภาพรวมของประเทศ จากศูนย์วิจัยความเหลื่อมล้ำและนโยบายสังคม คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) **ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นมิติที่ถูกนำมาเสนอมากที่สุด และวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะระหว่างพื้นที่ชนบทและพื้นที่ในเมือง** ขนาดโรงเรียน จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น โดยตัวแทนนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ นำเสนอประเด็นสำคัญ ดังนี้ (๑) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ชี้ให้เห็นถึงมุมมองความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาของเด็กในชนบทกับเมืองที่เป็นผลจากการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา และส่งผลต่อโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการจ้างงานในอนาคตของเด็ก ซึ่งปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (๒) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉายภาพความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี กับแรงงานที่รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย การเข้าถึง บริการสุขภาพ สวัสดิการทางสังคม และการวางแผนเกษียณที่แตกต่างกันระหว่างทั้งสองกลุ่ม (๓) วิทยาลัยโลก คดีศึกษา (The School of Global Studies) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า ความเหลื่อมล้ำเป็นผลจากการกระจายรายได้และการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเกิดจากการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม (๔) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มองความเหลื่อมล้ำระหว่าง ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดอื่น ๆ โดยชี้ให้เห็นว่า งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาทุนมนุษย์ มีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณด้านความมั่นคงที่มีสัดส่วนสูง โดยเฉพาะด้านการศึกษา หรือสาธารณสุข จึงไม่สามารถมองเห็นผลลัพธ์ของการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างชัดเจน และ (๕) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชี้ว่าความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาเกิดจากการจัดสรรงบประมาณโดยโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับงบประมาณสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท ส่งผลให้นักเรียนในชนบทมีความรู้พื้นฐานน้อยกว่านักเรียนจากโรงเรียนในพื้นที่เมือง

๒) กล่าวโดยสรุป สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำเชื่อมโยงกับประเด็นเชิงโครงสร้างมากมายและมีความทับซ้อนของปัญหาสูง โดยปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่มีการซ้อนทับกันระหว่างปัญหาชาติพันธุ์ ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ การเข้าไม่ถึงบริการสาธารณะของภาครัฐทั้งด้านการศึกษาและบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ วงจรความเหลื่อมล้ำจะเกิดการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งการมองภาพความเหลื่อมล้ำ ควรพิจารณาทั้งด้านโอกาสและโครงสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ อาทิ การจัดสรรงบประมาณเพื่อลดความเสียเปรียบในกลุ่มที่เสียเปรียบทางสังคม และการลงทุนด้านการพัฒนาทุนมนุษย์

๓.๔ **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ** โดยการสังเคราะห์ผลการประชุมดังกล่าว สามารถจำแนกข้อเสนอแนะเชิงนโยบายออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑) **ระยะสั้น** การแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ (๑) การพัฒนานโยบาย การคุ้มครองทางสังคมให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ครัวเรือนสามารถรับมือและมีหลักประกันสำหรับรองรับ การเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเกิดผลกระทบจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ โรคระบาด และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงมากขึ้น (๒) การพัฒนา

คุณภาพการศึกษา โดยเร่งฟื้นฟูภาวะสูญเสียการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อลดผลกระทบที่จะส่งผ่านต่อเนื่องไปในอนาคตและการประกอบอาชีพของเด็ก และ (๓) การแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่กลายเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่

๒) **ระยะกลาง** การทบทวนและปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดโดยคำนึงถึงมิติทางด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำอย่างจริงจังและชัดเจน รวมทั้งเชื่อมโยงกับสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่บนฐานคิดของการมุ่งลดความแตกต่างของการพัฒนาด้านและความเจริญระหว่างพื้นที่ และการเร่งพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อยกระดับรายได้ ประกอบด้วย (๑) มาตรการสนับสนุนการพัฒนาทักษะใหม่เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวให้กับแรงงาน อาทิ การจัดโครงการฝึกอบรม การสนับสนุนการจ้างงานเยาวชน และการปรับปรุงระบบสารสนเทศตลาดแรงงาน (๒) มาตรการยกระดับทักษะแรงงานเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่มีผลิตภาพสูงและเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (Innovation Economy) รองรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและระบบอัตโนมัติ รวมถึงตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาทิ การเสริมสร้างทักษะพื้นฐานและทักษะเชิงพฤติกรรม (Non-cognitive Skills) ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนการพัฒนาทักษะของแรงงานในปัจจุบันให้ตอบโจทย์ความต้องการตลาดแรงงาน (๓) มาตรการส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้าสู่ตลาดแรงงาน อาทิ การปรับปรุงนโยบายการลาของพ่อแม่ การสร้างความยืดหยุ่นในการทำงานของผู้หญิง การเสริมสร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนผู้ประกอบการหญิง การขยายความครอบคลุมของบริการดูแลเด็กและผู้สูงอายุเพื่อแบ่งเบาภาระการดูแลสมาชิกในครัวเรือนของผู้หญิงให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น และ (๔) มาตรการยกระดับรายได้และผลิตภาพของเกษตรกร เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรยากจนที่สุดในประเทศ และมีการจ้างงานอยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะหากเทียบกับประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับบน โดยเน้นส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง การขยายช่องทางการตลาด การส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาคและการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓) **ระยะยาว** การปรับโครงสร้างนโยบายและกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม โดย (๑) การเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบายการคลัง โดยปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ ขยายฐานภาษีด้านรายได้และทรัพย์สิน (๒) การขยายโอกาสทางการศึกษา ผ่านการปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อลดช่องว่างของผลลัพธ์ทางการศึกษาระหว่างนักเรียนกลุ่มเศรษฐฐานะต่างกัน (๓) การสืบหาสาเหตุของการไม่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดรวมทั้งลดช่องว่างในการเข้าถึงการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ (๔) การลดช่องว่างเชิงพื้นที่ในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการพื้นฐานในระดับชุมชน โดยเฉพาะสวัสดิการขั้นพื้นฐาน อาทิ การปรับปรุงการเข้าถึงน้ำดื่มปลอดภัยในพื้นที่ยากจน และ (๕) การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ อาทิ การขับเคลื่อนนโยบายระดับโครงสร้างที่เชื่อมโยงถึงระดับชุมชนท้องถิ่น และการกระจายทรัพยากรและงบประมาณ

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากสรุปผลการประชุมฯ ไปใช้ในการติดตามสถานการณ์ และวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอนำเสนอคณะรัฐมนตรี
เพื่อโปรดทราบผลการประชุม Bridging The Gap : Thailand's Path to Inclusive Prosperity

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายดนุชา พิชยนันท์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๖๐๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๘๐๓
E-mail: Duangkamon@nesdc.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย

